

erlægges, men som dog, uagtet det var saaledes, at Bonden kunde være vel tjent med Wilkfaarene, langt oversteg det, som Fæstegods indbragte. Stundom har han maattet afgive hele Kjøbesummen til Fideicommisset, men faaet visse Procent deraf, dog saaledes, at han kun har faaet disse Procent ved Hjælp af det, der indvindes over det, der bestemmes som Minimum, og under disse Betingelser er det dog baade billigt og naturligt. Man har ikke betragtet Sagen fra den Side, at der heri skulde være en Opmuntring for den nuværende Besidder; thi dersom han vil sin egen Interesse, og pligtmæssig vil sørge for sine Eftermand, saa skal han ikke sælge sit Gods for en urimelig billig Pris; han bør sælge det til en saadan Pris, der kan svare til den Fordeel, han og hans Eftermand kunde have af Godset, betragtet som Fæstegods, og han maa lade Kjøberens, navnligt naar dette er Fæstere, beholde den store Difference, der er mellem Godsets Værdi som fri Eiendom betragtet og som Fæstegods.

Jeg kan derfor paa ingen Maade være enig i § 4, end ikke med den Modification, som er bragt i Forslag, som ogsaa gaaer ud paa, at Eftermanden skulde af en Værdi, der er langt ringere end den i Sandhed burde være, endnu afgive visse Procent til Sælgeren, til den nuværende Besidder. Hvad § 5 angaaer, saa forekommer det mig, at det er et overmaade haardt Wilkaar for de tilkommende Arvinger, at Capitalen skal være bunden i 20 Aar, og at den ikke kan opsiges i den Tid uden i det Tilfælde, hvor en Kjøber eller Eier ikke havde opfyldt sine Forpligtelser. Det er herved at bemærke, at en Pantedebeitor kan misligholde sin Panteforskrivning paa flere Maader; han kan gjøre det ved ikke at betale sin Rente i rette Tid eller ved at paadrage sig Skatterestancer. I saadanne Tilfælde vilde det være en stor Haardhed, hvis enhver ringe Afvigelse kunde medføre, at Capitalen skulde være forfalden. Men der er en anden Maade, som kan blive meget værre; han kan lade Eiendommen forfalde, det maa vist ogsaa henregnes til ikke at opfylde sine Forpligtelser; men det er en vanskeligt Stilling for Creditor, naar han ikke er beføjet til i dette Tilfælde at

opsige sin Capital, men skal søge Debitor til at betale det af den Grund, at han lader Godset forfalde. Dette kan medføre en vidtloftig Proces, hvis Udfald er vanskeligt at bestemme, og som en Creditor ikke let indlader sig paa. Dersom Afhændelsen ikke skeete paa Wilkaar, der absolut vare til Skade for de tilkommende Arvinger, men som ogsaa fra et vist Synspunkt kunde medføre Fordeel for ham, saa kunde der vel være Grund til at betinge den lange Opsigelighehed. Selv om man ikke betragter Sagen fra den Side, at det er den nuværende Besidder, der profiterer paa Eftermandens Bekostning, saa ser jeg ikke, hvorfor man nu, foruden alle de andre Ulemper, som man underkaster Arvingerne, ogsaa skulde underkaste dem den, at Capitalen skulde blive staaende i 20 Aar, ja endogsaa i længere Tid. Dersom der var gjensidig Opsigelighehed, saa var det Noget, der kunde betragtes i en vis Maade at være til Fordeel for Fideicommissarvingerne; men der er ingen gjensidig Opsigelighehed, og Følgen vilde altsaa deraf være, at dersom Conjuncturerne skulde blive af den Beskaffenhed, at man ikke var tjent med at beholde Capitalen til 4 pCt., som for Exempel naar Rentefoden skulde gaae ned, saa vilde den blive ham opsagt; men derimod under modsatte Betingelser maatte han lade den blive staaende. Det er vist nok, at ogsaa i denne Henseende de tilkommende Arvinger vilde i høj Grad blive præjudicerede ved Afhændelsen. Naar der af min høitærede Sidemand (Blechingsberg) er fremsat det eventuelle Forslag, at denne Begunstigelse blot skulde indrømmes Fæstere, naar de kjøbte Gaarden, saa fortjener det Princip, hvorfra dette Forslag er gaaet ud, rigtignok al Billigelse, og jeg har forhen yttret, at dersom man skulde hjemle Fæstegodsets Overgang til Selveiendom under Wilkaar, som vare saa krænkende for Eftermandens Interesse, saa skulde det dog blot kunne skee til Fordeel for Fæstere og ikke til Fordeel for Andre. Det er i det Hele taget noget Betænkeligt, at give nogen Begunstigelse for Fæstegodsets Afhændelse til Andre end Fæstere, ligesom jeg ogsaa har bemærket, hvorledes der i de Bevillinger, som hidtil have været udstedte, naar de ikke som visse ældre have gaaet ud paa, at sælge hele